VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 14/202
Dok.nr: 20/668
Arkiv: FE-029
Saksbehandler: Bianca Maria Johansen
Dato: 13.11.2020

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
123/20	Vesterålen regionråds arbeidsutvalg	27.11.2020

Felles vannområdekoordinator Vesterålen og Lofoten

Innstilling

1. Vesterålen regionråds arbeidsutvalg støtter forslag til finansiering av vannområdekoordinator.
2. Saken oversendes kommunene for endelig behandling.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Nordland fylkeskommune jobber for å få på plass finansiering av vannområdekoordinatorstillingene i fylket fra og med 2021. Skjønnsmidler fra fylkesmannen kan ikke forventes som grunnlag for spleiselag i årene som kommer da vannforvaltningen har blitt prioritert over flere år allerede. Den vanligste modellen ellers i landet er dessuten at kommuner også bidrar inn i finansieringen av disse stillingene. Fylkeskommunen har derfor gjennomført møter med regionrådene i 2020 for å diskutere og forankre behovet for kommunal egenandel i vannområdene.

Fakta i saken

Om kommunens rolle i vannforvaltningsarbeidet

Kommunene har en særlig viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet. De er myndighet med ansvar for å treffe vedtak om gjennomføring av tiltak innen drikkevann og avløp, overvannshåndtering, landbruksforvaltning, arealforvaltning og forurensning. Videre er kommunens arealplanlegging svært viktig for å nå målet om god tilstand i norsk vann. Gjennom arealplanleggingen kan kommunen sette restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Det lokale arbeidet i vannområdene er dessuten et viktig grunnlag for det påfølgende regionale arbeidet, og muliggjør lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap. Kommunene besitter også ofte førstehåndskunnskap om vannforekomstenes tilstand og påvirkninger.

Om vannområdekoordinator

I Nordland og Jan Mayen vannregion har vi 5 vannområdekoordinatorer fordelt på våre 10 vannområder. Vannområdekoordinatorene i Nordland er ansatt for å følge opp de kommunale ansvarsområdene innenfor vannforvaltningen. Disse stillingene er i dag prosjektstillinger.

Oppgavene til vannområdekoordinator er for eksempel:

- Følge opp de lovpålagte kommunale ansvarsområdene i arbeidet med vannforskriften,
- Veilede kommunene, bidra til god koordinering og samordning på tvers av kommunegrensene der dette er hensiktsmessig
- Bidra til kunnskapsinnhenting
- Sørge for lokal medvirkning og engasjement
- Være bindeledd mellom arbeidet lokalt og regionalt

Erfaringen med vannområdekoordinatorstillingen er at kommunene får den drahjelpen de trenger for å fylle sine forpliktelser etter vannforskriften.

I vannområde Vesterålen er det blant annet innvilget tilskudd til gjennomført prøvetaking i 21 vassdrag (300.000). Samme koordinator for arbeidet i Lofoten og Vesterålen muliggjør et tett samarbeid. Det jobbes nå med utkast felles forskrift for spredt avløp for kommunene i Lofoten og Vesterålen. Her bidrar Miljødirektoratet med kr 400.000. I løpet av 2021 vil vannområdekoordinatorene i Nordland samarbeide om kurs som skal gi kompetanseheving på området spredt avløp både i kommunene og ute blant leverandører av tjenester. Her vil Nordland fylkeskommune bidra med noe av finansieringen.

Om finansiering av vannområdekoordinator

Fylkeskommunen ble gjennom forvaltningsreformen i 2010 utpekt som vannregionmyndighet for Nordland vannregion. Kort fortalt dreier denne oppgaven seg om å ha et prosessansvar der hovedansvaret er å koordinere avbeidet med vannforvaltningen i Nordland vannregion. Med bakgrunn i denne forvaltningsoppgaven har fylkeskommunen siden 2010 fått årlige bevilgninger til arbeidet fra staten ved Miljødirektoratet. Midlene er gitt til både;

- plan- og prosessarbeid i regionen,
- og bidrag til spleiselag for finansiering av vannområdekoordinatorer i vannområdene.

Størrelsen på bevilgningen har variert, men det stort sett positiv kurve på tilskuddene. Se tabell 1 for mer informasjon.

Tabell 1. Informasjon om statlige bevilgninger fra 2010 – 2020.

År	Plan og prosessarbeid	Bidrag til spleiselag i vannområdene	Sum
2010	400 000,-	0,-	400 000,-
2011	425 000,-	250 000,-	675 000,-
2012	425 000,-	325 000,-	750 000,-
2013	425 000,-	450 000,-	875 000,-
2014	435 000,-	685 000,-	1 120 000,-
2015	435 000,-	1 225 000,-	1 660 000,-
2016	500 000,-	2 035 000,-	2 535 000,-
2017	500 000,-	1 600 000,-	2 100 000,-
2018	525 000,-	1 600 000,-	2 125 000,-
2019	510 000,-	1 500 000,-	2 010 000,-
2020	580 000,-	1 600 000,-	2 180 000,-

Fylkesrådet vedtok i 2010 (FR-sak 106/10) at begge bevilgningene skulle stilles til rådighet for det lokale arbeidet i vannområdene. Med bakgrunn i disse midlene har det vært ansatt lokale vannområdekoordinatorer i vannområdene fra og med 2011. I tillegg til finansieringen fra fylkeskommunen har det i perioden 2012-2016 vært bevilget skjønnsmidler fra fylkesmannen.

- I perioden 2012 – 2014 var det også flere steder en kommunal egenandel.

- I tillegg har det blitt brukt noe regionale utviklingsmidler.

I forbindelse med finansieringen av disse stillingene har fylkeskommunen utarbeidet samarbeidsavtaler med vannområdene. Disse samarbeidsavtalene har blitt knyttet over en to årsperiode for å gi mer forutsigbarhet i stillingene. Avtalene blir inngått med en vertskommune i hvert vannområde. I vannområde Vesterålen har Bø kommune status som vertskommune. Tabell 2 gir en status over avtalene for den stillingsperioden vi er inne i nå.

Tabell 2. Status på samarbeidsavtaler

Vannområder	**Status samarbeidsavtaler***
Lofoten	August 2019
Vesterålen	September 2019
Ofoten	November 2019
Nord-Salten, Skjerstadfjorden og Sør-Salten	November 2019
Ranfjorden	September 2019
Rødøy/Lurøy	Januar 2020
Vefsnfjorden/Leirfjorden	September 2020
Bindalsfjorden/Velfjorden	September 2020

*Viser når avtalene ble inngått. Samarbeidsavtalene gjelder for to år.

Økt fokus på vannforvaltningen
I årene fremover forventes det et økt fokus på vannforvaltningen. I Granavolden-plattformen slås det fast at Regjeringen vil «styrke norsk vannforvaltning og følge opp vannforskriften». Gjeldende vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer for årene 2016-2021 skal nå revurderes og oppdateres (rulleres) for planperioden 2022-2027, i samsvar med ny kunnskap, kravene i vannforskriften og nasjonale forventninger. For mer informasjon se vedlegg 1: *Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene*

Det gjenstår fortsatt betydelige utfordringer for å tette gapet mellom dagens tilstand og oppnåelse av miljømålene som er satt etter vannforskriften. Vannområdekoordinatorrollen vil dermed bli like viktig framover for å få iverksatt tiltak i samarbeid med kommunene slik at de kan ivareta sitt sektoransvar etter vannforskriften. I tillegg skal forvaltningsplanen for hele vannregionen revideres (2022 – 2026). Vannområdekoordinatoren har en nøkkelrolle i dette arbeidet i samarbeid med kommunene.

Forslag til videre finansiering
Nedenfor redegjøres det for et konkret forslag til finansiering fra fylkeskommunen, og forslag til finansieringsnøkkel til medfinansiering fra kommunene i vannområdet.

<u>Forslag til fordeling av midler fra fylkeskommunen</u>

Tabell 3. Bidrag fra fylkeskommunen i 2021-2022.

Vannområder	Antall kommuner	NFK årlig bidrag*	Kommunal egenandel (årlig)**	Stillingsprosent***
Lofoten og Vesterålen	11 kommuner	400.000,-	36.000,-	100%
Ofoten	4 kommuner	250.000,-	37.000,-	50%

Salten	10 kommuner	400.000,-	40.000,-	100%
Ranfjorden og Rødøy/Lurøy	6 kommuner	550.000,-	42.000,-	100%

*Størrelsen på NFK sitt bidrag legger følgende fordelingsnøkkel til grunn: antall kommuner i vannområde(ene).
**Denne oversikten tar utgangspunkt i en lik fordeling av bidrag til stillingene per kommune. NFK anbefaler imidlertid at man også vurdere å legger en fordelingsnøkkel til grunn for den kommunale medfinansieringen. Se for eksempel ant. innbyggere i kommunene, geografisk størrelse på kommunen, registrerte påvirkninger.
*** En 100% stilling utgjør ca 800.000,- og en 50 % stilling utgjør ca 400.000,-.

Forslag til kommunal medfinansiering

Tabell 4. Forslag til kommunal medfinansiering

Bidragsyter	Innbyggertall*	grunnbeløp	Bidrag basert på innb **	Økonomisk bidrag
Andøy kommune	4 663		*28 864,20*	
Bø kommune	2 569		*15 881,40*	
Hadsel kommune	8 061		*49 931,80*	
Lødingen kommune	2 034		*12 564,40*	
Sortland kommune	10 566		*65 462,70*	
Øksnes kommune	4 410		*27 295,50*	
Nordland fylkeskommune				400 000,-

* pr. 1.1.2020
** kr. 6,20,- pr innbygger

Vurdering
Ved vedtak i AU vil saken oversendes kommunene med følgende forslag til innstilling:

X kommune vedtar å bruke xx.xxx kr som kommunalt bidrag til finansiering av vannområdekoordinator i vannområde Lofoten og Vesterålen i perioden 2021 – 2022.